

Paikoillanne, valmiina, TÖIHIN

**- MALLEJA TYÖPAIKALLA
TAPAHTUVAN
OPPIMISEN TUEKSI**

Paikoillanne, valmiina, TÖIHIN

– malleja työpaikalla tapahtuvan oppimisen tueksi

Toimitus: Jaana Kilpinen, Liisi Mattila ja Anu Parantainen,
Turun kaupungin sivistystoimiala, suunnittelu- ja
kehittämispalvelut / projektitoimisto

Taitto: Jatta Ikäheimonen / Mainostoimisto KMG Turku

Julkaisija: M.O.T. – Monenlaisia oppijoita työpaikalla -hanke 2014 – 2016,
Turun kaupungin sivistystoimiala

Rahoittaja: Opetus- ja kulttuuriministeriö

Painopaikka: KMG Printworks

ISBN: 978-952-5892-67-3 (nid)

ISBN: 978-952-5892-68-0 (pdf)

Paikoillanne, valmiina, TÖIHIN

- MALLEJA TYÖPAIKALLA TAPAHTUVAN OPPIMISEN TUEKSI

JOHDANTO

Ammatillisen koulutuksen muutosten myötä opinnoista yhä suurempi osa on työelämässä oppimista. Valtaosalle opiskelijoista ja opettajista tämä ei ole ongelma, vaan itse asiassa monille todella mieleinen osa opintoaikaa. Osalle nuorista työelämässä tapahtuva oppiminen on kuitenkin tavalla tai toisella haastavaa, ja he tarvitsevat erilaista tukea niin valmistautumisvaiheessa kuin myös jakson aikana. Opettajat joutuvat monesti tilanteisiin, joissa tuntuu, että oma osaaminen tai erityisesti aika ei riitä riittävän tuen antamiseen. Myös työpaikkaohjaajat kaipaavat tukea työlleen nuorten ohjaajina työpaikoilla.

Tähän julkaisuun olemme koonneet kuvauksia malleista, jotka tukevat ja edistävät työpaikalla tapahtuvaa oppimista – arjen ratkaisuja ja uusia innovaatioita. Julkaisu pitää sisällään opettajien ja ohjaajien kuvauksia ja ajatuksia muun muassa työelämävalmennuksesta, oikean työpaikan löytämisestä, oman osaamisen kehittämisestä sekä tavoista hyödyntää erilaisia oppilaitosmuotoisen ja työelämässä tapahtuvan oppimisen muotoja.

Hankkeet ovat saaneet rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriöltä vuosina 2014–2016.

Julkaisussa kuvatut ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevien nuorten työpaikalla tapahtuvaa oppimista ja sen laatua edistävät käytännöt on kehitetty seuraavissa hankkeissa:

- M.O.T. – monenlaisia oppijoita työpaikalla
- Mestari – laatua ja uusia malleja työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen

APUNA ALUSSA

Työssäoppiminen tutuksi -opinnot	7
Näytelmä päiväkotiin – monta karpästä yhdellä iskulla	8
Sopiva työssäoppimispaikka ja työtehtävä työanalyysin avulla	10
Osaan jo! – työssäoppijan huoneentaulu ja muistilista	12
Työelämävalmennuksesta tukea työssäoppimiseen ja opiskelijan jatkosuunnitelmiin	14

TUKENA TYÖPAIKALLA

Työssäoppimisen tukipaketti – lisäpalikka uuden opettajan työkalupakkiin	18
Mentoroimalla taitoa työssäoppimisen ohjaukseen	20
Tabletin avulla apu on lähellä.....	22
MESTARIOHJAAJA – itsearviointitestit ohjaajille, opettajille ja opiskelijoille	24

TÖISSÄ TOISIN

Kolme päivää työssä ja kaksi koululla	27
Työelämälähtöinen oppimisympäristö oppilaitoksessa	28
Työssäoppiminen osuuskuntayrittäjänä -toimintamalli	30

DUUNILLA OSAAMISPISTEITÄ

Duunilla osaamispisteitä – ilta- ja viikonlopputöistä vipuvoimaa opintoihin	33
Opinnot valmiiksi – vaikka viiveellä!	34

”

Tänä päivänä työtahti on työpaikoilla kova, ja työpaikkaohjaajat kokivat riittämättömyyden tunteita, koska opiskelijan ohjaamiseen ei löytynyt riittävästi aikaa. Haastaviksi ohjaajat kokivat etenkin erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat, joiden tuen tarve ei aina ollut edes ennalta tiedossa.

OPETTAJAN KOMMENTTI TYÖELÄMÄJAKSOSTA
SAADUISTA KOKEMUKSISTA.

APUNA ALUSSA

TYÖSSÄOPPIMINEN TUTUKSI -OPINNOT

Työssäoppiminen tutuksi -kurssin tavoitteena on valmentaa opiskelija ensimmäiseen työssäoppimisjaksoon, sen tavoitteisiin ja arviointiin. Lisäksi opiskelijan työelämä- ja työnhakutaitoja vahvistetaan eri menetelmillä. Kurssin tavoitteena on tukea ensimmäisen vuoden opiskelijoita, joille ensimmäisen työssäoppimisen aloittaminen voi olla syystä tai toisesta haasteellista. Kurssin aikana opetetaan konkreettisia taitoja työelämää varten.

Lisätietoja: Leena Sinervaara ja Hannele Salonen,
Turun kaupungin sivistystoimiala,
Turun ammatti-instituutti, etunimi.sukunimi@turku.fi

**TYÖSSÄOPPIMINEN TUTUKSI
-KURSSIESITTELY**

» Liite löytyy myös osoitteesta
www.koulutustakuu.fi/paikoillanne-valmiina-toihin

NÄYTELMÄ PÄIVÄKOTIIN

- MONTA KÄRPÄSTÄ YHDELLÄ ISKULLA

Opiskelijoiden ja yritysten yhteiset projektit voivat lievittää ensimmäisen vuoden opiskelijoiden työssäoppimisjaksoa kohtaan tuntemaa jännitystä ja madaltaa kynnystä mennä työpaikoille. Yhtenä esimerkkinä ovat lähihoitajaopiskelijoiden päiväkodeissa toteuttamat näytelmäprojektit, joiden toteutuksessa yhdistetään sekä ammatillisia että yhteisiä opintoja. Näin opetus ja oppiminen siirretään luokkahuoneesta aitoon työympäristöön.

Opiskelijat käsikirjoittavat, ohjaavat, lavastavat ja puvustavat koko näytelmän itse. Opettajat toimivat valmentajina ja vastaavat siitä, että kurssien sisällöt toteutuvat ja näytelmä valmistuu. Käytännössä näytelmää työstetään ja harjoitellaan eri opettajien johdolla oppituntien aikana. Kun näytelmä on lähes valmis, sopivat opiskelijat päiväkotien kanssa esitysten ajan ja paikan.

Lisätietoja: Mervi Leino ja Mirva Aaltonen,

Salon seudun koulutuskuntayhtymä,

etunimi.sukunimi@sskky.fi

Työelämän kanssa toteutettava projekti edellyttää ja vahvistaa monia työelämässä tarvittavia taitoja, kuten vuorovaikutustaitoja ja kykyä kantaa vastuuta. Viikkojen projektissa vastuu ja erilaiset ryhmäroolit tulee oivallettua usein kantapään kautta. Tavoitteena on myös, että ryhmä ratkaisee mahdollisesti esille nousevat erimielisyydet itsenäisesti. Onnistunut lopputulos palkitsee opiskelijat tällöin moninkertaisesti.

NÄYTELMÄPROJEKTISSA YHDIITYVÄT SEURAAVAT LÄHIHOITAJIEN OPINNOT:

- Kasvatustyössä toimiminen
- Luovat toiminnot
- Varhaiskasvatustyössä toimiminen
- Viestintä ja vuorovaikutusosaaminen

Esitys oli aiheeltaan selkeää ja kiinnostava ja siinä oli opetus ja onnellinen loppu! Sopivasti jännitystä sisältyi tarinaan ja opiskelijat eläytyivät hyvin rooleihinsa. Lapset piirsivät vielä kokemastaan ja juttelivat siitä myös vielä jälkeinpäin.

PÄIVÄKODIN EDUSTAJAN KOMMENTTI NÄYTELMÄPROJEKTISTA.

”

Opiskelijat kokivat itsensä tervetulleiksi päiväkotiin. Niin työntekijät kuin lapsetkin ottivat heidät hyvin vastaan ja jatkossakin toivottiin tämän tyyppistä yhteistyötä.

OPETTAJAN KOMMENTTI NÄYTELMÄPROJEKTISTA SAADUISTA KOKEMUKSISTA.

”

Luova prosessi synnytti innostuneen ilmapiirin opettajien ja opiskelijoiden keskuuteen sekä syvensi luonnollisella tavalla ammatillisten ja yhteisten aineiden opettajien yhteistyötä.

OPETTAJAN KOMMENTTI NÄYTELMÄPROJEKTISTA SAADUISTA KOKEMUKSISTA.

”

Opiskelijat antoivat pääsääntöisesti positiivista palautetta näytelmäprojektista. Monilla oli ensin ennakoasenteita näytelmän toteuttamiseen ja epävarmuutta omasta osaamisesta, mutta kun näytelmän työstämisessä päästiin alkuun, sujui se yleensä ongelmitta. Suurin haaste oli lähinnä siinä, jos joku ryhmän jäsenistä oli poissa koulusta ja harjoituksista.

OPETTAJAN KOMMENTTI NÄYTELMÄPROJEKTISTA SAADUISTA KOKEMUKSISTA.

SOPIVA TYÖSSÄOPPIMISPAIKKA

JA TYÖTEHTÄVÄ TYÖANALYYSIN AVULLA

Työanalyysi ja työohjekortit edistävät tukea tarvitsevien opiskelijoiden mahdollisuuksia suorittaa entistä suurempi osa opinnoistaan työelämässä. Niiden avulla saadaan sovitettua paremmin yhteen opiskelijan tiedot, taidot ja asenteet sekä työn vaatimukset. Työllistymisen mahdollisuudetkin paranevat, kun oikea työnteko ja työympäristö pelisääntöineen tulevat opiskelijalle näin tutuiksi.

Työanalyysissä oppilaitoksen edustaja haastattelee työpaikan toimijoita ja kuvaa työpaikan erilaiset työtehtävät ja -välineet, koneet ja laitteet sekä työn vaatimukset mahdollisimman tarkkaan omalle lomakkeelleen. Tavoitteena on löytää ns. ydintehtävät (ammattitehtävät) ja niitä avustavat tehtävät erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan työs-

säoppimisjaksoja, työelämään valmentautumisjaksoja tai työharjoittelujaksoja varten. Työanalyysilomakkeen tietoja voidaan hyödyntää myös työpaikassa perehdyttämisessä ja työn suunnittelussa.

Työohjekortit tukevat puolestaan opiskelijaa sovitun työn tai työvaiheen tekemisessä. Kortit voivat olla kuvallisia tai kirjallisia, näiden yhdistelmiä tai sähköisessä muodossa (esim. video, tekstiviesti) riippuen opiskelijan tuen tarpeesta.

Lisätietoja: Jouni Röyskö ja Hanna Stenroos,
Bovallius-ammattiopisto, etunimi.sukunimi@bovallius.fi

OUSAAN JO!

- TYÖSSÄOPPIJAN HUONEENTAULU JA MUISTILISTA

Työssäoppijan huoneentaulu on tarvittaessa työpaikan seinälle kiinnitettävä A4-kokoinen muistilista, joka avaa tutkinnon osien tavoitteita, selkeyttää tutkinnon rakennetta ja työpaikalla tapahtuvan oppimisen tavoitteita niin opiskelijalle kuin hänen ohjaajalleenkin. Ajatus huoneentaulusta syntyi kun oppilaitoksessa huomattiin, etteivät opiskelijat osanneet läheskään aina kertoa, mitä heidän työssäoppimisjaksollaan tuli oppia ja mitä he olivat jo oppineet oppilaitoksessa. Tieto löytyi toki työssäoppimiseen liittyvistä papereista, mutta valitettavan usein nämä olivat mapissa työpaikan esimiehen työhuoneessa.

Huoneentauluun kuvatut tutkinnonosan ammattitaitovaatimukset on koottu listaksi helpottamaan oppimisen arviointia ja näyttöön valmistautumista. Opiskelija merkitsee tauluun rastilla ne asiat, jotka hän on jo oppinut oppilaitoksessa. Tämän jälkeen opiskelija ja opettaja keskustelevat yhdessä opiskelijan oppimisesta ja osaamisen tasosta vertaamalla sen hetkistä osaamista tutkinnonosan arviointikriteereihin. Huoneentaulut toimivat myös opiskelijan itsearviointin tukena arviointikriteerien rinnalla.

Opiskelija rastittaa samaan huoneentauluun, jota hän käytti oppilaitoksessa, myös työpaikalla oppimansa asiat. Taulu on koko ajan näkyvillä työpaikalla esimerkiksi seinällä. Siinä näkyy opiskelijan kaikki sen hetkinen oppiminen ja osaaminen, riippumatta siitä missä osaaminen on hankittu. Näin koko työyhteisö tietää, mitä opiskelija on oppinut ja mihin tarvittaisiin vielä lisää ohjausta tai perehdytystä. Kun opiskelija on rastittanut oppineensa kyseisen taidon, keskusteleee hän toki vielä työpaikkaohjaajansa kanssa asiasta ja oppii näin ymmärtämään, millaista osaamista alan ammattilaiselta edellytetään. Kun opiskelija on merkinnyt rastit kaikkiin ammattitaitovaatimuksiin ja opettaja on samaa mieltä opiskelijan kanssa, niin opiskelija on valmis näyttöön.

**Lisätietoja: Pirkko Tolmunen ja
Maija-Leena Haapa-alho,**

Raision seudun koulutuskuntayhtymä Raseko,
etunimi.sukunimi@raseko.fi

HOTELLI-, RAVINTOLA- JA CATERING-ALAN HUONEENTAVUT

» Ladattavat huoneentaulut löytyvät osoitteesta www.koulutustakuu.fi/paikoillanne-valmiina-toihin

”

Kun esittelin ensimmäisiä huoneentauluja työpaikoilla, ne otettiin ilolla vastaan.

OPETTAJAN KOMMENTTI PILOTISTA
SAADUISTA KOKEMUKSISTA.

Pikaruokapalvelut 15 osp (valinnainen tutkinnon osa)

Vaadittava osaaminen

Ammatillinen perustutkintotasoinen osaaminen muodostuu seuraavista osaamisalueista:

Pukeutuu työvuorossa tehtävän vaatimalla tavalla ja huolehtii ulkoisesta olemuksestaan

Noudattaa työaikoja

Kunnostaa myynti-, työ- ja asiakastilat

Valmistaa ja valmistelelee toimipaikan pikaruokia

Pitää huolta myytävien tuotteiden riittävydestä ja laadusta

Suosittelee, myy ja pakkaa pikaruoka- ja juomatuotteita

Toimii asiakaspalvelussa

Hyödyntää alakohtaista kielitaitoa asiakaspalvelussa

rekisteröi myyntiä ja laskuttaa asiakkaita

siistii ja järjestää asiakas- ja työtilat sekä huolehtii tilojen viihtyisyydestä

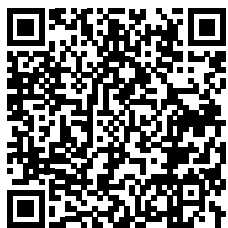
noudattaa omavalvontasuunnitelmaa

Opiskelijan henkilökohtaiset tavoitteet työssäoppimisyksikölle:

Olen oppinut oppilaitoksessa

Olen oppinut työssäoppimispaikalla

Opettajan/ Työpaikkaohjaajan huomio

TYÖELÄMÄVALMENNUS PROSESSINA

» Liite löytyy myös osoitteesta
www.koulutustakuu.fi/paikoillanne-valmiina-toihin

”
Koin tämän
(työelämävalmennuksen) todella
hyvänä asiana näin ohjaajan silmin.
Oli helppo keskustella asioista
ja jännittyneelle opiskelijalle siitä
oli kullannarvoista tukea.

TYÖPAIKKAOHJAAJAN KOMMENTTI
TYÖELÄMÄVALMENNUKSESTA.

”
Olen tyytyväinen
työelämävalmennukseen, koska
siitä oli apua, että minulle löydettiin
niin nopeasti uusi paikka kun
en viihtynyt toisessa paikassa.
Ja sain tukea justinsa siihen
tsemppaamiseen.

OPISKELIJAN KOMMENTTI
TYÖELÄMÄVALMENNUKSESTA.

TYÖELÄMÄVALMENNUKSESTA TUKEA TYÖSSÄOPPIMISEEN

JA OPISKELIJAN JATKOSUUNNITELMIIN

Työelämävalmentaja toimii tarvittaessa opiskelijoiden tukena työpaikan ja oppilaitoksen välillä työssäoppimisprosessin eri vaiheissa ja tukee häntä siirtymävaiheessa koulutuksesta työelämään. Valmentajan tehtävänä on tukea niitä nuoria, jotka opettajan mielestä sitä erityisesti työssäoppimisen eri vaiheissa tarvitsevat. Koska työssäoppiminen on opintojen keskeyttämisen kannalta kriittistä aikaa ja opettajalle yksilöohjaukseen varatut resurssit ovat rajalliset, tarjoaa valmennus tukea myös työssäoppimista ohjaavalle opettajalle.

Valmentajan työelämäntuntemuksen ja yhteistyöverkostojen kautta opiskelijalle löydetään tarvittaessa paikka, jossa hän pääsee osoittamaan ammatillista osaamistaan

Lisätietoja: Jenni Tuominen,

Turun kaupungin sivistystoimiala,
Turun ammatti-instituutti, etunimi.sukunimi@turku.fi

tekemällä hänelle soveltuvia ja jopa räätälöityjä työtehtäviä. Opettajalla on oman ammattialansa asiantuntijana aina kokonaisvastuu työssäoppimisesta. Työelämävalmentajan tuki puolestaan painottuu opiskelijan elämänhallinnallisten taitojen ja työelämän pelisääntöjen vahvistamiseen sekä jatkosuunnitelmien tekemiseen yhdessä opiskelijan ja oppilaitoksen henkilöstön kanssa. Tarvittaessa valmentaja tukee haasteellisissa tilanteissa myös työpaikkaohjaajaa.

””

Ilman työelämävalmennusta opiskelijan laajennettu työssäoppimisjakso olisi tuskin toteutunut, saatu vietyä loppuun.

OPETTAJAN KOMMENTTI
TYÖELÄMÄVALMENNUKSESTA.

”

Helpotti, kun ei tarvinnut murehtia työssäoppimisjakson sujumisesta. Kolmen vuoden aikana ensimmäinen top-jakso, joka sujui opiskelijalta "ongelmitta". Opiskelija sai tarvitsemansa tuen ja avun ja sai top jaksonsa suoritettua ja sitä kautta opintonsa valmiiksi.

OPETTAJAN KOMMENTTI
TYÖELÄMÄVALMENNUKSESTA.

”

Sain uskoa itseeni ja jaksamista työpaikalla.

OPISKELIJAN KOMMENTTI
TYÖELÄMÄVALMENNUKSESTA.

TYÖELÄMÄVALMENNUSKOKEILU 2014 – 2015 PÄHKINÄNKUORESSA:

- 134 opiskelijaa
- eniten valmennusta hyödyntäneet alat:
 - » Kone- ja metalliala 30 opiskelijaa
 - » Liiketalous ja kauppa 19 opiskelijaa
 - » Kotityö- ja puhdistuspalvelut 18 opiskelijaa
 - » Tekstiili- ja vaatetusala 14 opiskelijaa

YLEISIMMÄT SYYT TYÖELÄMÄ- VALMENNUKSEEN HAKEUTUMISELLE:

1. Sosiaaliset haasteet
2. Työelämätaitojen puutteet
3. Oppimisvaikeudet
4. Arjenhallinnan puutteet
5. Runsas poissaolot
6. Aiemmin keskeytynyt työssäoppimisjakso

Mennessäni ensimmäisiin työssäoppimispaikoihin sekä minulla että työyhteisöllä oli hieman varautunut olo. Työyhteisölle oli tärkeä tieto, etten ollut arvostelemassa heitä ja heidän toimintaansa vaan hakemassa heidän kanssaan keinoja, joilla voitaisiin parantaa opiskelijan oppimistulosta ja helpottaa työpaikkaohjaajan ohjaustyötä.

OPETTAJAN KOMMENTTI TYÖELÄMÄJAKSOSTA
SAADUISTA KOKEMUKSISTA.

TUKENA TYÖPAIKALLA

TYÖSSÄOPPIMISEN TUKIPAKETTI

- LISÄPALIKKA UUDEN OPETTAJAN TYÖKALUPAKKIIN

Oppilaitoksen työelämäyhteistyön laatua ja tuloksellisuutta parantava tukipaketti, joka sisältää sekä työpaikalla tapahtuvan oppimisen eri vaiheiden ja toimintatapojen kuvauksen eri toimijoiden näkökulmasta että asianmukaiset lomakkeet. Paketista on apua erityisesti uusille opettajille, kun kaivataan käytännön neuvoja työssäoppimispaikalla ilmeneviin haasteisiin. Kuvattu ja dokumentoitu työelämäyhteistyön toimintaprosessi auttaa osaltaan löytämään entistä paremmin opiskelijoiden ammatillisen kasvun tavoitteita parhaalla mahdollisella tavalla tukevia työssäoppimispaikkoja. Tästä hyötyvät erityisesti tukea opinnoissa ja työssäoppimisessa tarvitsevat opiskelijat.

Lisätietoja: Hanna Pyhäranta, Lounais-Suomen ammattiopisto Novida, etunimi.sukunimi@novida.fi

”

Pyrkimyksenä on tietenkin, että opiskelija itse ottaa yhteyttä yritykseen. Aina tämä ei kuitenkaan ole mahdollista, varsinkaan erityisen tuen opiskelijoiden kohdalla.

OPETTAJAN KOMMENTTI PILOTISTA
SAADUISTA KOKEMUKSISTA.

TYÖSSÄOPPIMISEN MUISTILISTA UUDELLE OPETTAJALLE:

1. Työpaikkojen kartoittaminen yritysrekisterin avulla

2. Sopiva työpaikka löytyy

- » tiedonhaku yrityksestä
- » paikan hakeminen (yhteydenotto yritykseen, hakukirje ja ansioluettelo)

3. Mahdolliseen haastatteluun valmistautuminen

4. Työssäoppimispaikka on saatu

- » sopimuksen allekirjoittaminen
- » käynti työpaikalla (työpaikan sijainti)
- » työasu (koululta, työpaikalta, opiskelija itse hankkii)
- » kortit, passit
- » korvaushakemukset (ruokailu ja työmatka yms.)
- » työmatka (miten, milloin ja millä kuljetaan, mahdolliset vuorotyöt, millä pysäkillä jäädyään pois, parkkipaikat, kimpakyydit yms.)
- » työpaikan ammattislangi
- » rohkaistaan oma-aloitteisuuteen ja muistutetaan, kuinka tärkeää on kysyä

”

Opiskelijan tukeminen aloitetaan jo hyvissä ajoin ennen työssäoppimisjakson alkua. Tässä hyödynnetään työanalyysin pohjalta laadittua yritysrekisteriä, kun pyritään löytämään opiskelijalle hänen taidoilleen ja tavoitteilleen soveltuva työssäoppimispaikka.

OPETTAJAN KOMMENTTI PILOTISTA
SAADUISTA KOKEMUKSISTA.

5. Työpaikan pelisäännöt

6. Työssäoppimisjakso alkaa

- » opiskelijan, työpaikkaohjaajan ja opettajan yhteydenpito ja tapaamiset (tiivis yhteys työpaikkaohjaajiin ja opiskelijoihin, tapaaminen ensimmäisen kahden viikon jälkeen)
- » poissaoloista ilmoittaminen (tieto välittömästi opettajalle)

MENTOROIMALLA

TAITOA TYÖSSÄOPPIMISEN OHJAUKSEEN

Mentorointia voidaan käyttää keinona vahvistaa opettajien työpaikalla tapahtuvan oppimisen ohjausosaamista ja uusien opettajien perehdyttämistä. Mentorina toimii kokenut työssäoppimista ohjaava ammatillinen opettaja, mentoroitavana vähemmän kokenut ammatin tai yhteisten aineiden opettaja. Mentorin tehtävänä on jakaa osaamistaan ja perehdyttää kollega työssäoppimisen ohjaamiseen ja työelämäyhteistyöhön käytännössä. Kun mentoroitava opettaja on yhteisten aineiden opettaja, on mentorin tärkein tehtävä tutustuttaa hänet ennen kaikkea omaan ammattialaansa ja työpaikkoihin. Samalla myös ammatinopettajan käsitys yhteisten aineiden sisällöistä osana ammatin opiskelua selkiytyy.

Työpaikkakäyntien yhteydessä opettajat pohtivat omaa rooliaan työpaikalla tapahtuvan oppimisen ja opiskelijoiden itsenäisen opiskelun ohjaajina. Vierailut vahvistavat ja kehittävät yhteistyötä työssäoppimispaikkojen kanssa ja parantavat työpaikoilla tapahtuvan oppimisen edellytyksiä.

Hiljaisen tiedon jakamisen kannalta yhteiset keskustelut sekä käynnit kokeneempien opettajien kanssa työpaikoilla olivat kaikille opettajille osaamista lisääviä kokemuksia.

OPETTAJAN KOMMENTTI PILOTISTA
SAADUISTA KOKEMUKSISTA.

Lisätietoja: Mervi Leino, Salon seudun
koulutus kuntayhtymä, etunimi.sukunimi@sskky.fi

”

Mentoroinnista saatu palaute oli positiivista, etenkin yhteisten opintojen opettajat kokivat työpaikoilla käynnit hyödyllisinä ja avartavina. Yhteiset työpaikkakäynnit edistivät ammatillisten aineiden ja yhteisten opintojen opettajien välistä yhteistyötä. Kokeilun tuloksena yhteisten opintojen opettaja pääsi paremmin ammattialalle sisään.

OPETTAJAN KOMMENTTI PILOTTISTA
SAADUISTA KOKEMUKSISTA.

AMMATILLISTEN JA YHTEISTEN AINEIDEN OPETTAJIEN YHTEISET KÄYNNIT TYÖPAIKOILLA

- tutustutaan ammattialaan ja työssäoppimispaikkoihin
- arvioidaan mahdollisuuksia integroida yhteisiä opintoja ammatillisiin opintoihin työssäoppimisen aikana
- opitaan työssäoppimisen ohjaamisen käytäntöjä

”

Ohjaus oli Facessa helposti saatavissa eikä tehtäviä koettu liian kuormittavina, vaan tukena omalle oppimiselle. Opiskelijat kokivat saaneensa enemmän tukea ohjaukseen kuin ilman tablettia. Apu oli lähellä! Ryhmässä näki myös muiden ideoita ja tekemistä ja sai niistä vinkkiä omaan tekemiseen.

OPETTAJAN KOMMENTTI PILOTISTA
SAADUISTA KOKEMUKSISTA.

”

Tablettien käyttöä testattiin myös luokkamuotoisessa opetuksessa. Sillä kuvattiin itse-ilmaisuun liittyviä harjoitteita, pidettiin osaamispäiväkirjaa tunneilla opituista kädentaidoista sekä valokuvapäiväkirjaa työelämässä tapahtuvasta oppimisesta. Opiskelijat, joilla oli rästejä, kokosivat tableteilleen tehtäväkansiota, joita opettaja saattoi arvioida välivaiheittain.

OPETTAJAN KOMMENTTI PILOTISTA
SAADUISTA KOKEMUKSISTA.

TABLETTIN AVULLA

APU ON LÄHELLÄ

Kun työelämässä tapahtuva oppiminen lisääntyy, tarvitaan uusia tapoja opettajan ja opiskelijoiden väliseen yhteydenpitoon. Toisaalta yhteydenpito myös opiskelijoiden kesken on tärkeää, sillä nuoret haluavat kuulua ryhmään ja tietää, miten kaverilla työelämässä menee.

Tabletti kulkee kätevästi mukana eri oppimistilanteissa myös koulun ulkopuolella. Sen avulla opiskelija voi dokumentoida oman opiskelunsa etenemistä, jäsenellä oppimaansa sekä jakaa opiskelukokemuksiaan ryhmänsä ja opettajan kanssa sähköisillä oppimislustoilla tai sosiaalisessa mediassa.

Lisätietoja: Essi Erävesi,

Peimarin koulutus kuntayhtymä, etunimi.sukunimi@livia.fi

”

Työssäoppimassa olevalle lähihoitajaopiskelijaryhmälle luotiin salainen Facebook-ryhmä, jossa opiskelijat jakoivat kuvia ja videoita sekä kokemuksiaan ja tunnelmiaan työelämästä. Opettaja toimi keskustelun aktivoijana, mutta opiskelijat olivat myös hyvin oma-aloitteisia ja pitivät mm. oppimispäiväkirjaa ilman erillistä ohjausta tai kehotusta.

OPETTAJAN KOMMENTTI PILOTISTA
SAADUISTA KOKEMUKSISTA.

MESTARIOHJAAJA

- ITSEARVIOINTITESTIT OHJAAJILLE, OPETTAJILLE JA OPISKELIJOILLE

Mestariohjaaja.fi-sivustolta löytyvät työpaikkaohjaajalle, työssäoppijalle ja ohjaavalle opettajalle suunnatut itsearviointitestit. Niiden tavoitteena on parantaa työpaikalla tapahtuvan oppimisen kolmen keskeisen osapuolen vuorovaikutusta ja työssäoppimisen ohjauksen laatua. Testien avulla kukin osapuoli voi arvioida omaa toimintatapaansa sekä saada testin edetessä kehittävää palautetta ja vinkkejä haastavien tilanteiden ratkaisemiseen.

Työpaikkaohjaajan testit soveltuvat niin nuoria kuin aikuisiakin työssäoppijoita tai oppisopimusopiskelijoita ohjaavien käyttöön. Niiden avulla voi uusi työpaikkaohjaaja tai työssäoppimista ohjaava opettaja perehtyä tehtäväänsä tai konkari kehittää ohjaustaitojaan.

Lisätietoja: Jaana Kilpinen,

Turun kaupungin sivistystoimiala, etunimi.sukunimi@turku.fi

Tässä näkee oman tavan tehdä, ohjata ja arvioida sekä saa hyviä vinkkejä siitä, miten voisi toimia toisin.

TYÖPAIKKAOHJAAJAN KOMMENTTI
ITSEARVIOINTITESTISTÄ.

Vinkit auttavat ohjaajaa kehittämään.

TYÖPAIKKAOHJAAJAN KOMMENTTI
ITSEARVIOINTITESTISTÄ.

Laatua työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen

Etusivu

Tässä työssä opiskelijalle, ohjajalle ja opettajalle suunnitelluista itsearviointeista. Niiden avulla voit arvioida omaa toimintatapaasi ja saada konkreettista palautetta.

Työpaikalla tapahtuva oppiminen on laadukasta kun osalliset, oppijat ja opettajat purtavat yhdessä työssä saavutettua vuorokautta koulutuksen toimintatavasta. Tämä onnistuu vain yhdessä.

Ota haaste vastaan!

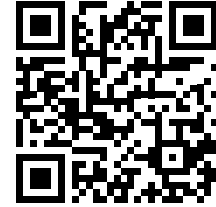
Minä opiskelijana

Minä opettajana

”

Työkalu vaikutti käytännönläheiseltä ja monipuoliselta. Siinä oli hyvin otettu ajallisesti huomioon opiskelijan vaiheet työpaikalle tulosta palautteen antamiseen saakka. Työkalu on selkeä ja hyvä.

TYÖPAIKKAOHJAJAN KOMMENTTI
ITSEARVIINTITESTISTÄ.

MESTARIOHJAJA-
ITSEARVIINTITESTIT

» www.mestariohjaaja.fi

Minut otettiin heti työtiimiin mukaan ja minulle oli nimetty ohjaaja, joka mahdollisti minulle osallistumisen kaikkiin toimintoihin. Pelkäsin, että olisin taakaksi työntekijöille heidän vaativassa arjessaan, mutta tuo ammattitaitoinen porukka osasi ohjata minua niin, että pääsin melko nopeasti työhön kiinni.

OPETTAJAN KOMMENTTI TYÖELÄMÄJAKSOSTA
SAADUISTA KOKEMUKSISTA.

TÖISSÄ TOISIN

KOLME PÄIVÄÄ TYÖSSÄ

JA KAKSI KOULULLA

Työvaltainen oppiminen on varteenotettava vaihtoehto opiskelijalle, joka on työorientoitunut tai jonka elämäntilanne vaatii opiskelulta joustavuutta. Oppilaitoksessa opiskelija perehtyy oppimistehtävien avulla työn perustana olevaan tietoon ja oppimistehtävät suunnitellaan työssäoppimispaikkaan sovellettaviksi. Työssäoppimispaikassa opiskelija soveltaa tietojaan ja taitojaan käytännön tehtävissä ja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytöllä.

Tässä työvaltaisen oppimisen toteutusmallissa opiskelija opiskelee osan viikosta työssäoppimispaikalla, osan viikosta oppilaitoksessa. Työskentely voidaan jakaa opiskelemalla esimerkiksi kolme päivää työssä ja kaksi päivää koululla. Työvaltainen tapa suorittaa tutkinto voi osaltaan vähentää opintojen keskeyttämisiä ja lyhentää opiskeluaikaa. Opiskelija saa myös noin kahden vuoden ajalta työkokemusta, mikä parantaa opiskelijan työllistymismahdollisuuksia opintojen päätyttyä.

Lisätietoja: Petri Laaksonen, Salon seudun koulutuskuntayhtymä, etunimi.sukunimi@sskky.fi

OPISKELIJAN NÄKÖKULMASTA PERUSTUTKINNON SUORITTAMINEN ETENEE ESIMERKIKSI ALLA KUVATUN MUKAISESTI:

Ensimmäinen puoli vuotta koululla:
perustaitojen oppiminen ja hakeutuminen
työvaltaiseen opiskeluun

5 viikon työssäoppimisjakso (sis. ammatti-
osaamisen näytön) ns. koeaikana

Opiskelun loppuaika (n. 2 vuotta)
työvaltaista oppimista

TYÖELÄMÄLÄHTÖINEN OPPIMISYMPÄRISTÖ

OPPILAITOKSESSA

Oppilaitoksen sisälle rakennettiin työelämälähtöinen oppimisympäristö, jossa työelämätaitoja voivat oppia ne opiskelijat, jotka eivät ole vielä valmiita lähtemään yrityksiin työssäoppimaan. Uusi oppimisympäristö mahdollistaa käytännön tasolla eri alojen opiskelijoiden yhdessä oppimisen ja opettajien yhdessä opettamisen, ja siinä yhdistettiin kone- ja metalliala sekä rakennusala.

Ensin selvitettiin, mitä sellaisia yhteisiä asioita alojen opetussuunnitelmissa on, joita voidaan opettaa yhdessä. Yhdessä myös mietittiin, mitä työelämässä vaadittavaa osaamista opiskelija voisi hankkia tekemällä työtä tässä uudessa oppimisympäristössä. Näin syntyi oppilaitoksen ”spa-osasto”, jossa eri alojen opiskelijat valmistavat yhdessä kylpytynnyreitä. Kone- ja metallialan opiskelijat oppivat puun käsittelyä, rakennusalan opiskelijat metallin työstöä, ja samalla he kaikki oppivat työelämässä vaadittavaa moniosaamista.

Opiskelijoiden motivaatiota parantaa se, että heidän tekemänsä tuote on todellinen ja myytävä. Tehtävä tuote ei voi myöskään olla liian monimutkainen tai pieni, koska opiskelijat ovat paikalla eripituisia aikoja. Osa opiskelijoista on paikalla koko tuotteen valmistusprosessin ajan, suurin osa vain tietyn sovitun ajanjakson. Opiskelijoita voi olla myös paikalla yksi tai useampi kerrallaan.

On myös tärkeää, että oppimisympäristö on pelisääntöineen aidon työpaikan kaltainen, jotta opiskelijoiden työelämätaidot vahvistuvat käytännössä. Opiskelijat tulevat aamulla työpaikalle ja siirtyvät tehtävien jaon jälkeen työtehtäviensä pariin. Malli ei sido paikalle yhtä tiettyä opettajaa, vaan työnjohtajana ja ohjaajana voivat toimia joustavasti eri alojen opettajat tai ammattinohjaajat.

Lisätietoja: Tomi Myllärinen,

Turun kaupungin sivistystoimiala,

Turun ammatti-instituutti, etunimi.sukunimi@turku.fi

MITEN OPISKELIJAT HYÖTYVÄT OPPILAITOKSEN TYÖELÄMÄLÄHTÖISESTÄ OPPIMISYMPÄRISTÖSTÄ?

- asiakastyöt motivoivat tekemään töitä tosissaan
- madaltaa kynnyksiä kokeilla toisen ammattialan töitä
- mahdollistaa myös nopeammin etenevien opiskelijoiden osaamisen kehittämisen koulupäivien aikana

ENTÄ OPETTAJAT?

- yhteistyö alojen välillä tiivistyy
- tilojen käyttö tehostuu
- oma osaaminen kasvaa

TYÖSSÄOPPIMINEN OSUUSKUNTAYRITTÄJÄNÄ

-TOIMINTAMALLI

Työssäoppiminen yrittäjänä oppilaitoksen pedagogisessa osuuskunnassa on loistava yrittäjyyden oppimisen tapa erityisesti niillä aloilla, joilla itsensä työllistäminen yrittäjänä on yleistä. Käytännössä valmistuva opiskelija solmii sopimusehdot sekä oppilaitoksen työssäoppimiseen että yrittäjänä toimimiseen jakson ajaksi. Osuuskunta toimii laskuttajana ja palkanmaksajana. Opiskelijat osallistuvat myös osuuskunnan hallitustyöskentelyyn.

Lisätietoja: Jaana Åkerroos,

Turun kaupungin sivistystoimiala,

Turun ammatti-instituutti, etunimi.sukunimi@turku.fi

Se antaa pehmeän aloituksen yrittäjän uralle, ja samalla saa aikaa asiakashankintaan ja alaan sekä yrittäjyyteen perehtymiseen. Ja on työ tietysti motivoivampaakin, kun siitä saa palkkaa.

OPISKELIJAN KOMMENTTI PILOTISTA
SAADUISTA KOKEMUKSISTA

OSVUUSKUNNAN KAUTTA TAPAHTUVA TYÖSSÄOPPIMINEN YRITTÄJÄNÄ

- antaa mahdollisuuden suorittaa ammatillisia ja yrittäjyysopintoja samanaikaisesti, mikä voi nopeuttaa valmistumista
- tarjoaa realistisen työssäoppimisympäristön aloilla, joissa itsensä työllistäminen on yleistä
- antaa opiskelijalle mahdollisuuden asiakaskunnan keräämiseen jo ennen valmistumista
- tarjoaa työnantajalle pitkäaikaisen rekrytointimahdollisuuden
- luo uuden työssäoppimisen polun alastaan innostuneille, kyvykkäille ja päämäärätietoisille opiskelijoille
- madaltaa yrittäjäksi ryhtymisen kynnystä tarjoamalla siirtymävaiheen itsenäiseen yrittäjyyteen

Lähdin tähän mukaan saadakseni yrittäjäkokemusta, koska hiusalalla työllistytään nimenomaan yrittäjänä.

OPISKELIJAN KOMMENTTI PILOTISTA
SAADUISTA KOKEMUKSISTA.

”

Sain harjoitella asioita, joita olin teoriassa opettanut ja sain vastauksen opiskelijoiden usein esittämään kysymykseen ”tehdäänkö näin muka jossain ihan oikeasti?” – Kyllä tehdään.

OPETTAJAN KOMMENTTI TYÖELÄMÄJAKSOSTA
SAADUISTA KOKEMUKSISTA.

DUUNILLA
OSAAMISPISTEITÄ

DUUNILLA OSAAMISPISTEITÄ

- ILTA- JA VIIKONLOPPUTÖISTÄ
VIPUVOIMAA OPINTOIHIN

Duunilla osaamispisteitä -malliin kuvattiin se, miten opilaitoksessa tunnustetaan ja tunnustetaan opiskelijoiden ilta- ja viikonlopputöissä hankkima osaaminen. Työkokemus voi olla joko ennen opiskelun alkua hankittua tai opiskelun aikana kertyvää. Toimintamallin avulla tehdään sekä opettajalle että opiskelijalle näkyväksi, mihin tutkinon osiin ja miten alan työkokemuksella voidaan saada osaamispisteitä. Työkokemus voi olla joko ennen opiskelun alkua hankittua tai opiskelun aikana kertyvää.

Duunilla osaamispisteitä -mallin avulla opintojen päällekkäisyyksiä voidaan karsia, kun opiskelijaa ei lähetetä työssäoppimisjaksolle oppimaan asioita, jotka hän jo osaa. Näin parannetaan opiskelijoiden opiskelumotiivaatiota ja mahdollistetaan opintojen nopeampi eteneminen sekä vähennetään opintojen venymistä ylijälle.

DUUNILLA OSAAMISPISTEITÄ
-TOIMINTAMALLI

» Liite löytyy myös osoitteesta
www.koulutustakuu.fi/paikoillanne-valmiina-toihin

Lisätietoja: Teija Suominen,

Turun kaupungin sivistystoimiala,

Turun ammatti-instituutti, etunimi.sukunimi@turku.fi

OPINNOT VALMIIKSI

- VAIKKA VIIVEELLÄ!

Aiemmin opintonsa keskeyttäneet opiskelijat, joilla on suoritettuna vähintään puolet perustutkinnon opinnoista, kutsutaan oppilaitokseen suorittamaan opinnot loppuun ja heille räätälöidään yksilöllinen opintopolku opintojen loppuunsaattamiseksi. Opiskelijalla tulee olla joko oppimista tukeva työpaikka tai vaihtoehtoisesti aikaa osallistua lähiopetukseen oppilaitoksessa.

Opiskelijalle laadittavassa henkilökohtaisessa opintosuunnitelmassa tunnistetaan ja tunnustetaan osaminen, jonka opiskelija on mahdollisesti hankkinut keskeytyksen aikana työelämässä tai oppilaitoksissa. Räätälöidyt opinnot voivat pitää sisällään esimerkiksi luokkamuotoista opetusta, yksittäisten kurssien ohjattua suorittamista tai työssäoppimista ammattiosaamisen näyttöineen.

Lisätietoja: Liisi Mattila, Turun kaupungin sivistystoimiala, etunimi.sukunimi@turku.fi

Tehtävää hoitamaan nimetään oppilaitoksesta ohjaava opettaja, joka laatii opiskelijoiden opintosuunnitelmat, järjestää opetuksen sekä hoitaa opiskelijoiden henkilökohtaisen ohjauksen ja yhteydenpidon eri aineiden opettajiin ja työelämään. Tutkinnon suorittavien opiskelijoiden lisäksi voittajia mallissa ovat myös oppilaitokset, jotka hyötyvät jokaisen valmistuneen opiskelijan myötä taloon tulevista taloudellisista resursseista.

OPINNOT
VALMIIKSI
- VAIKKA VIIVEELLÄ
-PROSESSI

» Liite löytyy myös osoitteesta
www.koulutustakuu.fi/paikoillanne-valmiina-toihin

Paikoillanne, valmiina, TÖIHIN

- MALLEJA TYÖPAIKALLA TAPAHTUVAN OPPIMISEN TUEKSI

Tähän julkaisuun olemme koonneet kuvauksia malleista, jotka tukevat ja edistävät työpaikalla tapahtuvaa oppimista – arjen ratkaisuja ja uusia innovaatioita.

Se pitää sisällään opettajien ja ohjaajien kuvauksia ja ajatuksia muun muassa työelämävalmennuksesta, oikean työpaikan löytämisestä, oman osaamisen kehittämisestä sekä tavoista hyödyntää erilaisia oppilaitosmuotoisen ja työelämässä tapahtuvan oppimisen muotoja. Tavoitteena on antaa vinkkejä ja ideoita, jotta monenlaisten opiskelijoiden työelämässä tapahtuva oppiminen onnistuisi parhaalla mahdollisella tavalla.

www.koulutustakuu.fi/tuotetori

Julkaisussa kuvatut ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevien nuorten työpaikalla tapahtuvaa oppimista ja sen laatua edistävät käytännöt on kehitetty seuraavissa hankkeissa:

- M.O.T. – monenlaisia oppijoita työpaikalla
- Mestari – laatua ja uusia malleja työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen

Hankkeet ovat saaneet rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriöltä vuosina 2014–2016.